

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๒๕๖๖๐

สำนักงาน ก.พ.ร.
รับที่ (क्रम.) 00344
วันที่ 23 ก.ค. 2558
เลข

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๐๓/๐๐๗๔ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้เสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ รับทราบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ และมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. และกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก รับข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อมาตรการในการป้องกันการทุจริตและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และให้สำนักงาน ก.พ.ร. และกระทรวงการคลังจัดทำรายงานผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาและมีมติแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้แจ้งผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชโรจน์)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ ปช ๐๐๐๓/ ๐๐ ๓๖๕

สำนักงาน ป.ป.ช.

ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต
จำนวน ๑๐๐ ชุด

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ รัฐบาลมีแนวนโยบายในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ประกอบกับมีแนวนโยบายในการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาระบบ National Single Window (NSW) รวมถึงการปรับกฎเกณฑ์การค้าและพิธีการศุลกากร ให้สะดวก ลดขั้นตอนต่าง ๆ หรือยกเลิกขั้นตอนบางเรื่อง นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีแนวนโยบายในการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยการยกระดับสมรรถนะของหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการรับบริการของรัฐ และการให้บริการถึงตัวบุคคลผ่านระบบศูนย์บริการร่วม ณ จุดเดียว (One Stop Service) และระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์แบบ พร้อมทั้งมีระบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการปรับปรุงงานบริการภาครัฐ เพื่อป้องกันการทุจริต ด้วยเห็นว่าระบบดังกล่าวจะช่วยลดโอกาสในการกระทำการทุจริต และเพิ่มช่องทางที่จะสามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเกิดความประหยัดจากการลดขั้นตอนการดำเนินงานและจำนวนเอกสารที่ใช้ในกระบวนการติดต่อดำเนินการ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่รับบริการต่าง ๆ ของรัฐได้เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับความตั้งใจของรัฐบาลที่ต้องการปฏิรูปการบริหารราชการ ลดปัญหาการทุจริต เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างยั่งยืน ทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ เพื่อสร้างความสุขให้กับประชาชนคนไทย จึงเห็นสมควรเสนอความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙ (๑๑) ดังนี้

๑. มาตรการเร่งด่วน

รัฐบาลควรส่งเสริมโครงการบูรณาการงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ หรือ “Thailand Gateway” ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุผล โดยนำร่องในโครงการเกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออก โดยเฉพาะในสินค้าส่งออก ที่ส่งผลกระทบต่อยอดผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ประกอบด้วย ยางพารา ข้าวทั่วไป ข้าวหอมมะลิ อาหารทะเลแช่แข็ง ชิ้นส่วนรถยนต์ และเครื่องทำความเย็นและตู้แช่แข็ง เพื่อให้ทันต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ โดยอาจบรรจุโครงการดังกล่าว เป็นมาตรการเสริม ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ เรื่อง “บูรณาการการทำงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ”

๒. มาตรการระยะยาว

รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในการปรับปรุงงานบริการภาครัฐ โดยเฉพาะในระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E - Payment) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และเพิ่มความสะดวกให้แก่ประชาชนที่รับบริการ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มช่องทาง ในการติดตามตรวจสอบให้สามารถทำได้ง่ายขึ้น และลดความเสี่ยงต่อการเกิดทุจริต รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรสรเสริญ พลเจียก)

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักมาตรการป้องกันการทุจริต

โทร. ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๕๘๐๗

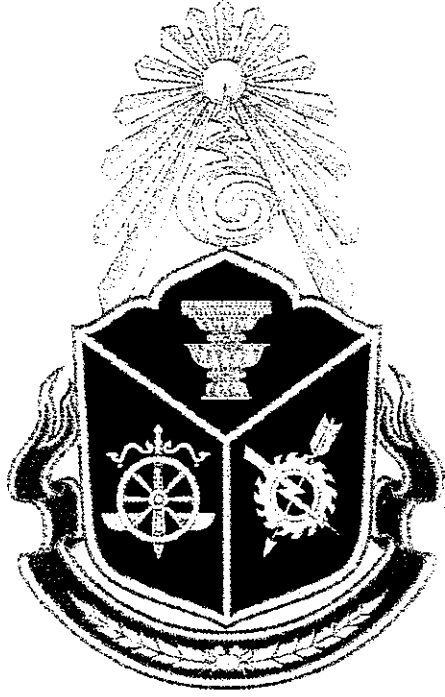
โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๗๐๖

www.nacc.go.th

สำเนาถูกต้อง

๓ ๒
อภิสิทธิ์ อุมาน
(นายภัทรพงศ์ ตู่เกตุ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์
ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(สำนักงาน ป.ป.ช.)

กรกฎาคม ๒๕๕๘

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต

ความเป็นมา

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ รัฐบาลมีแนวนโยบายในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ประกอบกับมีแนวนโยบายในการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาระบบ National Single Window (NSW) รวมถึงการปรับกฎเกณฑ์การค้าและพิธีการศุลกากร ให้สะดวก ลดขั้นตอนต่าง ๆ หรือยกเลิกขั้นตอนบางเรื่อง นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีแนวนโยบายในการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยการยกระดับสมรรถนะของหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการรับบริการของรัฐ และการให้บริการถึงตัวบุคคลผ่านระบบศูนย์บริการร่วม ณ จุดเดียว (One Stop Service) และระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์แบบ พร้อมทั้งมีระบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการปรับปรุงงานบริการภาครัฐ เพื่อป้องกันการทุจริต ด้วยเห็นว่าระบบดังกล่าวจะช่วยลดโอกาสในการกระทำการทุจริต และเพิ่มช่องทางที่จะสามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเกิดความประหยัดจากการลดขั้นตอนการดำเนินงานและจำนวนเอกสารที่ใช้ในกระบวนการติดต่อดำเนินการ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่รับบริการต่าง ๆ ของรัฐได้เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับความตั้งใจของรัฐบาลที่ต้องการปฏิรูปการบริหารราชการ ลดปัญหาการทุจริต เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างยั่งยืน ทัดเทียมนานาอารยประเทศ เพื่อสร้างความสุขให้กับประชาชนคนไทย

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะอนุกรรมการป้องกันการทุจริตด้านบริหารและนโยบาย ได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐเพื่อป้องกันการทุจริต โดยเชิญหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความเห็นในเรื่องดังกล่าว เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙ (๑๑) โดยมีหน่วยงานที่มาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความเห็นในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำเสนอเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐ เพื่อป้องกันการทุจริต โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e - money) และระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment) โดยทางธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายในการส่งเสริมให้มีการรับชำระหรือมีการจ่ายเงินโดยใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นช่องทางที่สามารถลดโอกาสการเกิดทุจริตได้ เนื่องจากสามารถตรวจสอบได้ทุกข้อมูลรายการเปลี่ยนแปลง (transaction) นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย ยังได้ปรึกษาหารือร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) เพื่อเสนอแนะให้อย่างน้อยให้หน่วยงานราชการเป็นผู้ริเริ่มใช้ระบบดังกล่าว เช่น อาจกำหนดเป็นตัวชี้วัด (KPI) ของหน่วยงานราชการให้มีการรับชำระหรือมีการจ่ายเงินโดยใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าในปัจจุบันการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมในหลาย ๆ บริการ อาทิ บริการโอนเงินเข้าบัญชี บริการผ่านบัตร เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต และปัจจุบันมีบัตรที่เรียกว่า e - money หรือ เงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรที่ใช้ตามร้านสะดวกซื้อ หรือบัตรรถไฟฟ้า ซึ่งเป็นการเก็บเงินไว้ในตัวบัตร โดยบริการเหล่านี้จะประโยชน์ที่คล้ายคลึงกัน คือ ไม่ต้องถือเงินสด และสามารถใช้ในการป้องกันการทุจริตได้ดี เนื่องจากเมื่อไม่ต้องถือเงินสด ทำให้เงินส่งตรงจากผู้จ่ายไปยังผู้รับโดยตรง โดยที่ไม่ต้องผ่านคนกลาง และที่สำคัญคือ สามารถตรวจสอบได้ เมื่อพิจารณาในมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์ สามารถลดขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ได้ ทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้เรื่องระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ยังสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ของรัฐบาล เพราะเมื่อภาครัฐมีบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เมื่อไปเชื่อมต่อการชำระเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็จะทำให้สามารถบริการประชาชนได้สมบูรณ์แบบ

ในต่างประเทศมีการสำรวจข้อมูลสัดส่วนการใช้เงินสดในแต่ละประเทศเพื่อใช้เปรียบเทียบกับดัชนีที่วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศ (Corruption Perception Index : CPI) พบว่า สัดส่วนการใช้เงินสดมีความสัมพันธ์กับเรื่องการทุจริต กล่าวคือ ประเทศที่ใช้เงินสดมากมีแนวโน้มที่จะมีการทุจริตมาก โดยถ้าเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน เช่น มาเลเซีย หรือสิงคโปร์ ประเทศไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ทั้งในแง่ของการใช้เงินสดที่ประเทศไทยใช้มากกว่า รวมถึงดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศ

ในเรื่องการชำระเงินของหน่วยงานภาครัฐ จะมีอยู่ ๒ ส่วนหลัก คือ ส่วนแรก คือส่วนที่หน่วยงานภาครัฐรับเงินมาจากประชาชน เช่น กรมสรรพากร กรมการขนส่งทางบก หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับรายได้จากประชาชน เมื่อรับเงินจากประชาชนแล้วหน่วยงานต่าง ๆ ก็จะส่งเงินเข้ามาที่ส่วนกลางมาที่ระบบของกรมบัญชีกลาง หรือผ่านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System: GFMS) แล้วก็ส่งจ่ายต่อไปที่หน่วยงานที่มีหน้าที่จ่ายเงินแล้วจึงจ่ายเงินให้ประชาชนโดยตรง ส่วนที่เป็นส่วนกลางที่ผ่านระบบ GFMS เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์เกือบทั้งหมดแล้ว แต่จะมีส่วนที่เป็นแต่ละหน่วยงานของภาครัฐเองที่ติดต่อกับประชาชนทั้งช่องทางรับและช่องทางจ่าย ยังคงมีส่วนที่ต้องพัฒนาเพื่อให้รับชำระด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่มีความก้าวหน้าในเรื่องระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่น กรมสรรพากร ที่มีช่องทางรับชำระภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์หรือกรมการขนส่งทางบก ที่สามารถรับชำระภาษีรถผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยประชาชนไม่ต้องเดินทางไปชำระภาษีถึงหน่วยงาน

ในเรื่องการใช้ระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ อาจมีหลายเรื่องที่เป็นปัญหาอุปสรรค เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่อาจจะไม่เอื้อให้ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือการขาดความเข้าใจของผู้ใช้หรือหน่วยงาน เช่น ไม่กล้าใช้ กลัวว่าข้อมูลหรือเงินจะหายไป เป็นต้น รวมถึงเรื่องค่าธรรมเนียม ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมบัญชีกลาง ก็ได้มีการปรับแก้กฎระเบียบเพื่อช่วยผ่อนคลायข้อจำกัดไปได้พอสมควร

อนึ่ง มีการศึกษาการใช้การชำระเงินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment) ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยเทียบกับต่างประเทศ โดย Economist Intelligence Unit (March, 2012) ซึ่งเปรียบเทียบการรับ และการจ่ายเงิน ในงานภาครัฐในบางธุรกรรม เช่น การรับชำระภาษี การคืนภาษี การรับชำระค่าทางด่วน เป็นต้น พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๓ สิงคโปร์อันดับที่ ๗ มาเลเซียอันดับที่ ๒๙ ฟิลิปปินส์อันดับที่ ๓๐ และเวียดนามอันดับที่ ๔๒

สำหรับตัวอย่างในต่างประเทศที่มีการใช้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีดังนี้

(๑) โครงการ Bolsa Familia Program (บราซิล)

หลักการ เป็นโครงการให้เงินช่วยเหลือคนยากจนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

- รวมการให้สิทธิประโยชน์ของทุกโครงการเข้าด้วยกัน
- ภาครัฐโอนเงินให้ผู้รับความช่วยเหลือผ่านบัตร Electronic Benefit Cards เป็นประจำทุกเดือน
- ถอนเงินสดได้ที่เครื่องเอทีเอ็ม จุดจำหน่ายสลากกินแบ่ง ซูเปอร์มาร์เก็ต
- การจ่ายเงินโอนตามวันที่ต่างกัน เพื่อลดปัญหาความหนาแน่นในการเบิกถอนเงินสด และกำหนดให้เบิกเงินได้ภายในระยะเวลา ๙๐ วัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ลดขั้นตอนและต้นทุนในการบริหารจัดการสวัสดิการภาครัฐ
- เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบข้อมูลของผู้รับความช่วยเหลือ
- แก้ปัญหาของการให้ความช่วยเหลือแบบเดิม
 - * การให้เงินช่วยเหลือมีหลายหน่วยงาน ไม่มีการรวมศูนย์
 - * การจ่ายเงินมีหลายวิธี
 - * ได้รับสิทธิประโยชน์ทับซ้อนกัน

(๒) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (สหรัฐอเมริกา)

หลักการ กระทรวงการคลังพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐทางอินเทอร์เน็ต (The Invoice Processing Platform: IPP)

- เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจเอกชนที่ทำธุรกิจกับภาครัฐ
- ครอบคลุม ๕ ระบบย่อย
 - ๑) การแจ้งใบสั่งซื้อออนไลน์
 - ๒) การส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์
 - ๓) การตรวจสอบสถานะอนุมัติออนไลน์
 - ๔) บริการแจ้งเตือนชำระเงินอัตโนมัติ
 - ๕) การจัดซื้อจัดจ้างระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

- ธุรกิจเอกชนเตรียมข้อมูล นำส่ง และติดตามสถานะอนุมัติได้ทางออนไลน์

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ลดขั้นตอนและต้นทุนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
- เพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ บริหารการเงิน
- เพิ่มความสะดวกของภาคธุรกิจในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
- เพิ่มความโปร่งใส สามารถติดตามสถานะได้ทันที

(๓) การชำระค่าธรรมเนียมภาครัฐผ่านเว็บไซต์กลาง (สหรัฐอเมริกา)

หลักการ กระทรวงการคลังพัฒนาเว็บไซต์กลาง www.pay.gov

- ให้บริการแก่ประชาชน ภาคธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ในการชำระค่าธรรมเนียมภาครัฐ เช่น ค่าธรรมเนียมอุทยานแห่งชาติ ค่าธรรมเนียมศาล การชำระคืนเงินกู้ของธุรกิจขนาดเล็ก ค่าจอดรถสาธารณะ ค่าปรับจราจร ค่าฝึกอบรมพนักงาน การบริจาคเงินให้มูลนิธิ
- ผู้ใช้เลือกชำระเงินได้หลายวิธี เช่น หักบัญชีธนาคาร บัตรเครดิต บัตรเดบิต PayPal
- เลือกได้ว่าจะชำระแบบครั้งเดียว หรือ หักเงินเป็นประจำแบบอัตโนมัติ (รายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายไตรมาส)

- ตรวจสอบสถานะ/ประวัติการชำระเงินได้

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ภาครัฐรับชำระเงินจากประชาชนโดยตรง
- ตรวจสอบได้ง่าย
- เพิ่มความสะดวกแก่ประชาชนและภาคธุรกิจ

ในแง่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีการส่งเสริมให้มีการใช้อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นในทุก ๆ ภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยมีแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ให้มีระบบการชำระเงินที่สนับสนุนการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาครัฐและเอกชนให้มีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเรื่องการส่งเสริมการชำระเงินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นหนึ่งในแผนงานที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างมาก

ธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งส่งเสริมระบบ e - Payment ใน ๓ ส่วนหลัก หรือที่เรียกว่า 3e คือ

- (๑) e-Banking
- (๒) e-Government
- (๓) e-Business

โดยทั้ง ๓ กลุ่มนี้จะเป็นแรงที่ช่วยผลักดันให้มีการใช้ระบบ e - Payment ในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ปัจจุบันกรมบัญชีกลางได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติให้ส่วนราชการใช้ระบบ e - Payment เพื่อช่วยให้หน่วยงานภาครัฐรับจ่ายเงินได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น เช่น เดิมถ้าหน่วยงานภาครัฐต้องการจะรับจ่ายเงินผ่านทางบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิตจะต้องทำเรื่องขออนุญาต

จากกรมบัญชีกลางเป็นรายกรณี แต่ปัจจุบันกรมบัญชีกลางออกหลักเกณฑ์ว่าไม่ต้องอนุญาตเป็นรายกรณี โดยถือว่าอนุญาตเป็นการทั่วไป และในอนาคต กรมบัญชีกลางได้มีการร่างหลักเกณฑ์ว่า ถ้าหน่วยงานของรัฐ รับชำระเงินผ่านระบบบัตรเครดิต ค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นสามารถหักเป็นค่าใช้จ่ายได้ และให้ส่งเงินส่วนที่เหลือ จากการหักค่าธรรมเนียมเข้าคลัง ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่ไม่ต้องตั้งงบประมาณ สำหรับจ่ายเป็นค่าธรรมเนียมโดยเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม การที่หน่วยงานภาครัฐจะรับไปดำเนินการหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งถ้าจะได้รับการผลักดันก็น่าจะเป็นทั้งระบบ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้มีการหารือ กับสำนักงาน ก.พ.ร. เนื่องจากสำนักงาน ก.พ.ร. มีโครงการปฏิรูปบริการของภาครัฐซึ่งมีการพิจารณาว่า ระบบบริการภาครัฐบริการใดที่ควรจะต้องปรับให้มีความสะดวกขึ้น ดีขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเสนอให้ ปรับปรุงให้ใช้ ระบบการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ครบวงจรให้มีการบริการและรับชำระเงิน ณ จุดเดียวกัน

๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐ โดยให้ข้อมูลว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ พร้อมทั้งชี้แจงว่า สำนักงาน ก.พ.ร. กำลังดำเนินโครงการบูรณาการงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ หรือ “Thailand Gateway” ด้วยเล็งเห็นปัญหาของระบบบริการภาครัฐในปัจจุบันที่ประสบปัญหาความไม่สะดวก และมีความลำบากในการรับบริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการและรูปแบบของความเป็นจริง โดยได้รับทราบ ข้อมูลจากมุมมองและเสียงสะท้อนของผู้รับบริการ ได้แก่ ประชาชน นักธุรกิจ และนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถ จำแนกปัญหาสำคัญ ๆ ของการให้บริการภาครัฐได้ ๖ ข้อหลัก ๆ ได้แก่

๑. ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนที่ซับซ้อน
๒. ผู้รับบริการได้รับความไม่สะดวก เพราะต้องติดต่อหลายหน่วยงานและต้องมาด้วยตนเอง
๓. การขอรับบริการจากภาครัฐต้องใช้ข้อมูลและเอกสารจำนวนมาก ซึ่งบางข้อมูล เป็นสิ่งที่ภาครัฐมีอยู่แล้ว
๔. การรับบริการใช้เวลานาน และขาดกรอบเวลาที่ชัดเจน
๕. การติดตามสถานะในการดำเนินการทำได้ยาก
๖. ขาดการป้องกัน และมีความเสี่ยงต่อการเกิดทุจริต

โครงการบูรณาการงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ หรือ “Thailand Gateway” จึงเกิดขึ้นเพื่อ เชื่อมโยงระบบงานบริการภาครัฐโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยยกระดับบริการ อำนวยความสะดวก ลดภาระประชาชนและภาคธุรกิจ ในขณะที่เดียวกันจะลดการติดต่อและการใช้ดุลยพินิจ อันจะสร้างความโปร่งใส และลดความเสี่ยงการทุจริตได้ โดยโครงการดังกล่าวมีแผนดำเนินการในงานบริการหลัก ๖๓ งานบริการ ภายใน ๓ ปี คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ โดยเป็นการให้บริการภาครัฐผ่านระบบออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยใช้เลข ๑๓ หลักจากบัตรประจำตัวประชาชน และเลขนิติบุคคล ในการขอรับบริการดังกล่าว

ข้อพิจารณา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะอนุกรรมการป้องกันการทุจริตด้านบริหารและนโยบายพิจารณาแล้ว เห็นว่าการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในงานบริการภาครัฐ จะเกิดผลดีดังต่อไปนี้

- ๑) เกิดความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชนและภาคธุรกิจ
- ๒) ลดความเสี่ยงต่อการทุจริต และการเอื้อประโยชน์ต่าง ๆ
- ๓) ลดต้นทุนในการดำเนินการ และลดขั้นตอนของงานเอกสาร
- ๔) สร้างโอกาสในการแข่งขัน เพื่อเตรียมรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

นอกจากนี้ เห็นว่าหากโครงการ “Thailand Gateway” ได้นำมาใช้กับงานบริการในภาครัฐ จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชนในกิจการด้านต่าง ๆ จึงเห็นควรที่จะมีข้อเสนอแนะในการช่วยสนับสนุน และผลักดันโครงการดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณให้โครงการนี้สามารถขับเคลื่อนได้ อันจะมีประโยชน์ต่อการป้องกันการทุจริตในวงกว้างและเป็นระบบ โดยมีโครงการนำร่องที่เห็นควรต้องเร่งดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรก คือ เรื่องการนำเข้า - ส่งออก โดยเฉพาะในสินค้าส่งออกที่ส่งผลกระทบต่อยอดผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ประกอบด้วย ยางพารา ข้าวทั่วไป ข้าวหอมมะลิ อาหารทะเลแช่แข็ง ชิ้นส่วนรถยนต์ และเครื่องทำความเย็นและตู้แช่แข็ง

ทั้งนี้ อาจนำโครงการดังกล่าวมาจัดทำเป็นมาตรการเสริมในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ เรื่อง “บูรณาการการทำงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ” ด้วย

ข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เห็นสมควรเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานบริการภาครัฐ เพื่อป้องกันการทุจริต เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙ (๑๑) ดังนี้

๑) มาตรการเร่งด่วน

รัฐบาลควรส่งเสริมโครงการบูรณาการงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ หรือ “Thailand Gateway” ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุผล โดยนำร่องในโครงการเกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออก โดยเฉพาะในสินค้าส่งออกที่ส่งผลกระทบต่อยอดผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ประกอบด้วย ยางพารา ข้าวทั่วไป ข้าวหอมมะลิ อาหารทะเลแช่แข็ง ชิ้นส่วนรถยนต์ และเครื่องทำความเย็นและตู้แช่แข็ง เพื่อให้ทันต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ โดยอาจบรรจุโครงการดังกล่าวเป็นมาตรการเสริม ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ เรื่อง “บูรณาการการทำงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ”

๒) มาตรการระยะยาว

รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปรับปรุงงานบริการภาครัฐ โดยเฉพาะในระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E - Payment) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และเพิ่มความสะดวกให้แก่ประชาชนที่รับบริการ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มช่องทางในการติดตามตรวจสอบให้สามารถทำได้ง่ายขึ้น และลดความเสี่ยงต่อการเกิดทุจริต
